

ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนด้านการรู้ใจและด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
ของครูระดับมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

นางสาววนิดา บวรสิน

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-171-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**SELECTED FACTORS AFFECTING TEACHING BEHAVIORS ON MOTIVATION AND
TEACHER-STUDENT INTERACTION OF THE SECONDARY SCHOOL
TEACHERS IN BANGKOK METROPOLIS**

Miss Venika Borvonsin

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Psychology**

Graduate School

Chulalongkorn University

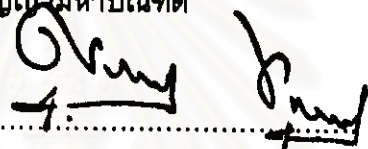
Academic Year 1998

ISBN: 974-332-171-3

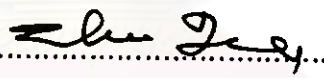
หัวข้อวิทยานิพนธ์   ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจและด้าน
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ของครูระดับมัธยมศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร
โดย   นางสาวเวณิกา บวรสิน
สาขาวิชา   จิตวิทยาการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ยงกิตติกุล

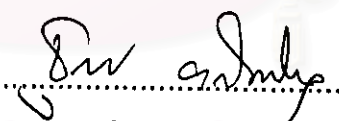

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

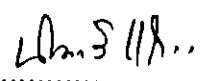

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ยงกิตติกุล)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นรินทร์ แสงสวัสดิ์)

เวณิกา นวรัตน์ : ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจและด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ของครูระดับมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร (SELECTED FACTORS AFFECTING TEACHING BEHAVIORS ON MOTIVATION AND TEACHER-STUDENT INTERACTION OF THE SECONDARY SCHOOL TEACHERS IN BANGKOK METROPOLIS) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ชุมพร ขงกิตติกุล, 123 หน้า.
ISBN 974-332-171-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจและด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และศึกษาว่าครูที่มีภูมิหลังแตกต่างกันจะมีความแตกต่างกันในปัจจัยต่างๆ โดยศึกษากับปัจจัยความพึงพอใจในงาน ทักษะติดต่อวิชาชีพครู บุคลิกภาพ การสอนตรงตามสาขาที่สำเร็จการศึกษาและประสบการณ์การสอนของครู กลุ่มตัวอย่างเป็นครูระดับมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 381 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และคำนวณสมการถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นๆ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจคือ ทักษะติดต่อวิชาชีพครูโดยรวม บุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบมั่นคงทางอารมณ์ ความพึงพอใจในงานด้านรายได้และสวัสดิการ ด้านโอกาสในการก้าวหน้า และด้านผู้ร่วมงาน โดยมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 24.15
2. ปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนคือ ทักษะติดต่อวิชาชีพครูด้านนักเรียน บุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบมั่นคงทางอารมณ์ ความพึงพอใจในงานด้านผู้ร่วมงาน โดยมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 24.45
3. ครูที่สอนในโรงเรียนเอกชนมีความพึงพอใจในงานสูงกว่าครูที่สอนในโรงเรียนรัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทมีทักษะติดต่อวิชาชีพครูสูงกว่าครูที่จบการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และครูที่สอนหมวดวิชาวิทยาศาสตร์มีพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจสูงกว่าครูที่สอนหมวดวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศและสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา .....
สาขาวิชา ..... จิตวิทยาการศึกษา
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อผู้พิมพ์ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม .....
.....

3971784727 : MAJOR EDUCATIONAL PSYCHOLOGY

KEY WORD: SELECTED FACTORS AFFECTING/TEACHING BEHAVIOR ON MOTIVATION/TEACHING BEHAVIOR ON TEACHER-STUDENT INTERACTION

VENIKA BORVONSIN : SELECTED FACTORS AFFECTING TEACHING BEHAVIORS ON MOTIVATION AND TEACHER-STUDENT INTERACTION OF THE SECONDARY SCHOOL TEACHERS IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. CHUMPORN YONGKITTIKUL, Ph.D. 123 PP. ISBN 974-332-171-3

The purpose of this research were to analyze selected factors affecting teaching behaviors on motivation and teacher-student interaction and to compare the differences of the selected factors according to the teachers' background. The selected factors comprised of job satisfaction, attitude toward career, personality types, teaching on the subjects of their studied majors, and years of teaching experience. The subjects consisted of 381 secondary school teachers in Bangkok Metropolis. The data were analyzed by using t-test, one-way analysis of variance, and multiple regression stepwise method.

The findings of the research were as follows :

1. The factors that could predict teaching behavior on motivation were attitude toward career, introvert and stable personality types, and job satisfaction with salary and welfare, advancement, and colleagues. These factors had total predictive efficiency of 24.15%.
2. The factors that could predict teaching behavior on teacher-student interaction were attitude toward students, introvert and stable personality types, and job satisfaction with colleagues. These factors had total predictive efficiency of 24.45%.
3. The teachers in private schools had higher degree of job satisfaction than those in government schools. The difference was significant at the .001 level ($p < .001$). The teachers with master's degree had more positive attitude toward career than those with diplomas. The difference was significant at the .05 level ($p < .05$). Science teachers had higher level of teaching behavior on motivation than those taught mathematics, foreign language, and social studies. The difference was significant at the .05 level ($p < .05$).

ภาควิชา _____

สาขาวิชา จิตวิทยาการศึกษา _____

ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิสิต เจนิกา บอร์วอนซิน

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ. ชุมพร ยงกิตติกุล

ลายมือชื่อคณาจารย์ที่ปรึกษาอื่น ๆ _____

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถเป็นอย่างยิ่งของ รศ.ดร.ชุมพร ขงกิตติกุล อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ชี้แนะ ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความใส่ใจอย่างมาก อีกทั้งให้ความดูแลผู้วิจัยในทุกๆด้านตลอดเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์ จึงขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาที่ท่านได้มอบให้เป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำ

ขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของผู้อำนวยความสะดวกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง อาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้การสนับสนุนเงินทุนบางส่วนเพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์เรวดี วัฒนทกโกศล อาจารย์ ดร.พรรณระพี สุทธิวรรณ และคุณดาริณี วิเศษศร ที่เป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัยในครั้งนี้ตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่สาว ที่ให้ความอุปการะและสนับสนุนการทำวิจัยครั้งนี้ ทั้งทางด้านกำลังทรัพย์และกำลังใจตลอดระยะเวลาในการศึกษาในครั้งนี้

เวณิกา บวรสิน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	2
- พฤติกรรมการสอนด้านการรู้งใจ.....	2
- พฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน.....	6
- ความพึงพอใจในงาน.....	10
- หัตถ์คนติดต่อวิชาชีพครู.....	16
- บุคลิกภาพ.....	19
- การสอนตรงตามสาขาที่สำเร็จการศึกษา.....	24
- ประสบการณ์ในการสอน.....	25
วัตถุประสงค์ทั่วไป.....	27
สมมติฐานในการวิจัย.....	28
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	28
ขอบเขตของการวิจัย.....	30
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	30
2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
4 การอภิปรายผล.....	77
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	83
รายการอ้างอิง.....	87
ภาคผนวก ก คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	95
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	112
ภาคผนวก ค รายชื่อโรงเรียนเอกชน.....	120
ประวัติผู้วิจัย.....	123

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนครูกลุ่มตัวอย่างแยกตามเขตการปกครอง.....	32
2 แสดงจำนวนครูกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดกรมสามัญศึกษาแยกตามเขตการปกครอง.....	32
3 แสดงจำนวนครูกลุ่มตัวอย่างในสังกัดกรมสามัญศึกษาแยกตามเขต.....	33
4 แสดงจำนวนครูกลุ่มตัวอย่างในสังกัดสช. แยกตามเขต.....	34
5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบวัดพฤติกรรมการสอนด้านการรู้งใจ.....	36
6 แสดงค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบวัดพฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู กับนักเรียน.....	38
7 แสดงค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบวัดความพึงพอใจในงาน	40
8 แสดงค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู.....	42
9 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบ MPI กับแบบทดสอบอื่นๆ.....	43
10 จำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	48
11 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรต่างๆ.....	51
12 จำนวนและร้อยละของบุคลิกลักษณะแบบต่างๆ.....	52
13 ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของตัวแปรต่างๆ แยกตามเพศ.....	53
14 ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของตัวแปรต่างๆ แยกตามการสอนตรง ตามสาขา.....	54
15 ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของตัวแปรต่างๆ แยกตามประเภทโรงเรียน	55
16 ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของตัวแปรต่างๆ แยกตามสถานภาพสมรส	56
17 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรต่างๆ แยกตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ขนาดโรงเรียนและหมวดวิชาที่สอน.....	57
18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของพฤติกรรมการสอนด้านการรู้งใจ.....	59
19 การทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการสอนด้านการรู้งใจ.....	60
20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของพฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ ระหว่างครูกับนักเรียน.....	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความพึงพอใจในงาน.....	62
22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของทัศนคติต่อวิชาชีพครู.....	63
23 การทดสอบความแตกต่างของทัศนคติต่อวิชาชีพครู.....	64
24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของบุคลิกภาพด้านเก็บตัว.....	65
25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของบุคลิกภาพด้านมั่นคงทางอารมณ์	66
26 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ.....	68
27 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย และค่าความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าตัวแปร ของพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจ.....	69
28 ค่าสถิติของกลุ่มตัวแปรอิสระที่ได้รับคัดเลือกเข้าอยู่ในสมการถดถอย ของพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจ.....	70
29 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย และค่าความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าตัวแปร ของพฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน	71
30 ค่าสถิติของกลุ่มตัวแปรอิสระที่ได้รับคัดเลือกเข้าอยู่ในสมการถดถอย ของพฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน.....	72
31 การทดสอบค่าทีของแบบวัดพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจ.....	93
32 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมของพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจ.....	95
33 การทดสอบค่าทีของแบบวัดพฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน	97
34 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมของพฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน.....	99
35 การทดสอบค่าทีของแบบวัดความพึงพอใจในงาน.....	100
36 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมของความพึงพอใจในงาน.....	103
37 การทดสอบค่าทีของแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู.....	106
38 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมทัศนคติต่อวิชาชีพครู	108

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
39	รายชื่อโรงเรียนเอกชนแยกตามเขต.....	121

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย